

Національний
університет оборони
України

СИЛАБУС
навчальної дисципліни
«ЗАСТОСУВАННЯ СУЧАСНИХ
ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У
НАУКОВІЙ ДІЯЛЬНОСТІ»

Рівень вищої освіти	Третій (освітньо-науковий), PhD
Спеціальність	263 Цивільна безпека
Статус дисципліни	Обов'язкова
Мова викладання	Українська
Обсяг дисципліни	3 кредити ECTS/90 год. (Л – 8 год., ГЗ – 10 год., С – 0 год., ПЗ – 8 год., ДЗ – 4 год., СР – 60 год.)
Курс/півріччя	1 курс
Лінк на дисципліну	adl.mil.gov.ua (Підготовка здобувачів ступеня вищої освіти доктора філософії)
Оригінальність дисципліни	Авторський курс
Ключові слова	Інформаційні технології, складні системи, системні дослідження, оцінка ефективності, теорія прийняття рішень, методи дослідження операцій, прогнозування, моделювання
Викладач	<p>Солонніков Владислав Григорович, доктор технічних наук, професор, заслужений діяч науки і техніки України професор кафедри інформаційно-аналітичних технологій інституту інформаційно-комунікаційних технологій та кібероборони. Сторінка в GoogleScholar: https://scholar.google.com.ua/citations?hl=uk&user=bwFL4nYAAAAJ Наукові та навчально-методичні праці за тематикою дисципліни: 4 підручника, 1 навчальний посібник. Підвищення кваліфікації: 1. Курси з підвищення кваліфікації з питань педагогіки вищої школи січень-лютий 2020 року. 2. Onlineкурс зміцнення викладання та організаційного управління в університетах 04.02.2021. Контактні дані: тел. 0973283294, e-mail: solonnikovvladislav@gmail.com, кафедра інформаційно-аналітичних технологій, ауд. 2/311.</p>

<p>Чому дисципліна для мене є важливою/корисною/актуальною?</p>	<p>Вивчення даної дисципліни допоможе стати висококваліфікованим, конкурентоспроможним фахівцем, здатним проводити самостійну науково-дослідницьку діяльність щодо удосконалення моделей процесів військового управління з використанням широкого спектру науково-методичного інструментарію та інформаційних технологій.</p>
<p>Які знання я отримаю?</p>	<p>При належному вивченні навчальної дисципліни можна отримати фундаментальні знання з загальної теорії систем, методології системного аналізу, дослідження операцій, теорії оцінювання ефективності складних систем воєнного призначення, теорії прийняття рішень та застосування сучасних інформаційних технологій у науковій діяльності. Отримані знання і глибоке розуміння інформаційних процесів в органах військового управління, інформаційних системах та мережах дозволить ефективно виконувати службові обов'язки у майбутній професійній діяльності: розв'язувати значущі проблеми у сфері військового управління, розширення та переоцінки вже існуючих знань і професійної практики, започаткування, планування, реалізації та корегування послідовного процесу ґрунтовного наукового дослідження з дотриманням належної академічної доброчесності.</p>
<p>Які вміння я розвину?</p>	<p>Вміння проводити наукові дослідження складних систем щодо підвищення ефективності їх функціонування та удосконалення процесу організації наукової і науково-технічної діяльності у Збройних Силах України.</p> <p>Вміння розв'язувати типові професійні задачі, а також проблеми, що виникають у реальних ситуаціях науково-дослідницької та педагогічної діяльності ад'юнкта з використанням знань професійної підготовки.</p> <p>Вміння розробляти та удосконалювати методи і науково-технічні пропозиції для підвищення ефективності процесів військового управління з використанням інформаційних технологій.</p> <p><u>Відповідно програмних компетентностей ОНП 263 Цивільна безпека:</u></p> <p>ЗК01. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.</p> <p>ЗК03. Здатність розробляти проекти та управляти ними.</p> <p>ЗК04. Здатність розв'язувати комплексні проблеми цивільної безпеки на основі системного наукового світогляду та загального культурного кругозору із дотриманням принципів професійної етики та академічної доброчесності.</p> <p>ЗК05. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.</p> <p>СК02. Здатність застосовувати сучасні методології, методи та інструменти експериментальних, емпіричних і теоретичних досліджень у сфері цивільної безпеки, сучасні цифрові технології, бази даних та інші електронні ресурси, спеціалізоване програмне забезпечення у науковій та освітній діяльності.</p> <p>СК05. Здатність до створення моделей управління процесами у сфері цивільної безпеки з використанням фізичних, математичних моделей та комп'ютерних технологій.</p>
<p>Що мене очікує?</p>	<p>Вивчення теоретичних і методологічних засад системного аналізу як</p>

	сучасного інструментарію дослідження неструктурованих, складних та надскладних систем воєнного призначення.
Якого результату я досягну?	<p>Вивчення матеріалу дисципліни призводить до формування фундаментальних теоретичних знань з аналізу систем, які використовуються при виявленні та формулюванні проблем за умов невизначеності; визначеності або виборі оптимальної структури системи; формуванні цілей функціонування та розвитку систем; організації взаємодії між підсистемами та елементами; врахуванні впливу зовнішнього середовища; вибору оптимальних алгоритмів функціонування системи.</p> <p><u>Відповідно програмних результатів навчання ОНП 263 Цивільна безпека:</u></p> <p>РН01. Мати передові концептуальні та методологічні знання в сфері цивільної безпеки і на межі галузей знань, а також дослідницькі навички, достатні для проведення наукових і прикладних досліджень на рівні останніх світових досягнень з відповідного напрямку цивільної безпеки, отримання нових знань та/або здійснення інновацій.</p> <p>РН04. Застосовувати сучасні інструменти і технології пошуку, оброблення та критичного аналізу, зокрема, статистичні методи аналізу даних великого обсягу та/або складної структури, спеціалізовані бази даних та інформаційні системи.</p> <p>РН05. Планувати і виконувати експериментальні та/або теоретичні дослідження з цивільної безпеки та дотичних міждисциплінарних напрямів з використанням сучасних інструментів та дотриманням норм професійної і академічної етики, критично аналізувати результати власних досліджень і результати інших дослідників у контексті сучасних знань щодо досліджуваної проблеми.</p> <p>РН08. Застосовувати сучасні цифрові технології, методи моделювання, прогнозування, оптимізації та прийняття рішень у професійній діяльності у сфері цивільної безпеки.</p> <p>РН09. Розробляти, удосконалювати та досліджувати концептуальні та комп'ютерні моделі процесів і систем, ефективно використовувати їх для отримання нових знань та/або створення інноваційних продуктів у сфері цивільної безпеки та дотичних міждисциплінарних напрямках.</p> <p>РН10. Здатність застосовувати інформаційні технології та сучасні методи моделювання із використанням новітніх прикладних пакетів і програм для наукового обґрунтування та підтвердження власних досліджень.</p>
Де я зможу застосувати отримані знання та вміння?	<p>Під час проведення наукових досліджень.</p> <p>Під час обговорення відповідних тем на наукових конференціях, семінарах, круглих столах, нарадах, дискусіях, суперечках тощо.</p>
Зміст навчальної дисципліни	<p>Змістовний модуль 1. Сучасні методи воєнно-наукових досліджень</p> <p>Тема 1. Основи теорії складних систем.</p> <p>Л 1/1. Сучасні інформаційні технології, комп'ютерні системи та мережі як системо утворюючий фактор збройної боротьби.</p> <p>СЗ 1/2. Багаторівневі ієрархічні системи.</p> <p>ГЗ 1/3. Цільова функція складної системи.</p> <p>СЗ 1/4. Загальна методика формування математичних моделей</p>

складних систем воєнного призначення

Тема 2. Теоретичні основи системних досліджень.

Л 2/1. Системний підхід як методологічна основа дослідження складних систем воєнного призначення.

СЗ 2/2. Системний аналіз як інструментарій підготовки всебічно обґрунтованих управлінських рішень.

СЗ 2/3. Синтез як метод одержання нового цілого с заданими функціональними характеристиками.

Тема 3. Застосування методів теорії дослідження операцій в органах управління військами.

ГЗ 3/1. Зміст та основні поняття теорії дослідження операцій.

ПЗ 3/2. Загальна характеристика задач і основних методів дослідження операцій.

Тема 4. Основи оцінки ефективності складних систем.

ГЗ 4/1. Показники ефективності складних систем.

СЗ 4/2. Критерії ефективності складних системи.

СЗ 4/3. Оцінка ефективності функціонування системи управління військами як складної системи.

Тема 5. Основи теорії прийняття рішень.

Л 5/1. Основи теорії прийняття рішень.

СЗ 5/2. Багатокритеріальні задачі прийняття рішень.

Диференційований залік.

Змістовий модуль 2. Реалізація математичних моделей і методів дослідження операцій сучасними засобами інформаційних технологій

Тема 6. Обґрунтування рішень на основі застосування методів математичного програмування.

ГЗ 6/1. Обґрунтування рішення на основі застосування методів лінійного програмування.

СЗ 6/2. Обґрунтування рішень на основі застосування методів нелінійного програмування.

СЗ 6/3. Обґрунтування рішень на основі застосування методу динамічного програмування.

СЗ 6/4. Розв'язання задач оптимального розподілу ресурсів з використанням програмних засобів на ПЕОМ.

Тема 7. Моделювання процесів бойових дій військ з використанням моделей систем масового обслуговування (СМО).

ГЗ 7/1. Застосування моделей СМО з відмовами для моделювання процесів бойових дій військ.

ПЗ 7/2. Застосування моделей СМО з очікуванням для моделювання процесів бойових дій військ.

СЗ 7/3. Використання моделей СМО при розв'язанні військово-спеціальних задач.

Тема 8. Застосування методів прогнозування для обґрунтування рішень.

ПЗ 8/1. Застосування екстраполяційних методів прогнозування для обґрунтування рішень.

ПЗ 8/2. Застосування експертних методів прогнозування для обґрунтування рішень.

СЗ 8/3. Використання моделей СМО при розв'язанні військово-спеціальних задач.

Тема 9. Основи моделювання бойових дій військ.

	<p>Л 9/1. Методи моделювання бойових дій військ. СЗ 9/2. Імітаційне моделювання бойових дій військ. СЗ 9/3. Робота посадових осіб органів військового управління при обґрунтуванні рішень в інтегрованій оболонці АРМ. Диференційований залік.</p>
Інформаційні джерела	<ol style="list-style-type: none"> 1. Застосування сучасних інформаційних технологій у науковій діяльності: підручник. / [Ю.Г. Даник, С. А. Микусь, В. Г. Солонніков, Т. П. Пашенко та ін.].– К.: НУОУ, 2021 – 372с. 2. Інформаційні технології інформаційно-аналітичного забезпечення органів управління військами (силами).Підручник. / [С. А. Микусь, В. Г. Солонніков, В.О. Крайнов, Ю.Г. та ін.].ів: НУОУ, 2020 – 352с. 3. Організація інформаційно-аналітичного забезпечення органів управління військами (силами).Підручник / [Ю.Г. Даник, С. А. Микусь, В. Г. Солонніков, В.О. Крайнов та ін.].– К.: НУОУ, 2019. – 237 с. 4. Використання інформаційних технологій та застосування космічних систем в інтересах військ (сил): підручник / [О.Ю. Пермяков, В.Г. Солонніков та ін.] – К.: НУОУ, 2014. – 208 с. 5. Сучасні методи підтримки прийняття рішень. Начальний посібник. – Київ: НУОУ, 2020 – 312 с. 6. Методи моделювання бойових дій військ (сил). Начальний посібник. – Київ: НУОУ, 2020. – 284 с. 7. Взаємовплив можливостей військових формувань щодо вогневого ураження противника: монографія / О.В. Майстренко. – Київ: НУОУ, 2017. – 180 с.
«Правила гри»	<p>З боку викладача:</p> <ul style="list-style-type: none"> – забезпечення потреб та запитів ад’юнктів; – подання актуального й необхідного матеріалу; – наповнення дистанційного курсу на платформі Moodle; – дотримання педагогічної справедливості, норм та принципів педагогічної етики, відкритість і щирість у спілкуванні; – забезпечення позитивної й творчої атмосфери на навчальних заняттях. <p>З боку ад’юнкта:</p> <ul style="list-style-type: none"> – готовність навчатися і змінюватися; – відвідування навчальних занять; – опрацювання лекційного матеріалу; – якісна підготовка до практичних та семінарських занять; – доброзичливість, відкритість, щирість, готовність до конструктивної критики; – оригінальність, креативність, ініціативність; – дотримання академічної доброчесності.
Академічна мобільність	<p>Здобувачу освіти гарантується право на академічну мобільність, яка здійснюється відповідно до угод та меморандумів про наукову та науково-технічну співпрацю із закладами НАН України, ВВНЗ, військовими навчальними підрозділами ЗВО та науковими організаціями. А також відповідно до угод про співпрацю із закордонними військовими ЗВО, доступом до спільних освітньо-наукових проєктів (ERASMUS+, DEEP UKRAINE Programme), та залученням до міжнародних конференцій.</p>
Додатково	<p>Детальнішу інформацію про навчальну дисципліну “Застосування</p>

	сучасних інформаційних технологій у науковій діяльності ” наведено в її робочій програмі.
--	---